

Remissvar till Betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101)

BUS - Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst - är en yrkesförening för landets kommunalt anställda budget- och skuldrådgivare. Föreningen har ca 300 medlemmar vilket innebär att nästan alla av landets budget- och skuldrådgivare är medlemmar i föreningen. Vi är glada över att vi som remissinstans får möjligheten att delge våra synpunkter på utredarens förslag.

Sammanfattning

Vi instämmer i huvudsak med utredningens betänkande och välkomnar de åtgärder som utredningen föreslår med vissa tillägg.

Tillägg och kommentarer

Del 1

8 Förslag om nytt inkomstunderlag

BUS välkomnar förslaget i enlighet med utredarens förslag. Vi har mångårig erfarenhet av de negativa konsekvenser som utformningen av dagens system ger. Den retroaktiva beräkningen över året leder till hög skuldsättning och många har svårigheter med att förstå hur bidraget är konstruerat då konsekvenserna kommer först två år senare. Vi möter även de som aktivt väljer bort att ansöka om bostadsbidrag då oron över att bli återbetalningsskyldig är stor trots att de skulle vara berättigade. Därför är förslaget om att använda sig av uppgifterna månadsvis genom AGI ytterst välkommet.

8.7 Om solidariskt betalningsansvar i bostadsbidraget

Utredaren föreslår ingen individualisering av bostadsbidraget. Vi kan delvis hålla med om att det inte är rimligt att besluta om en generell individualisering. Vi vill dock understryka att det kan finns andra skäl till varför ett solidariskt betalningsansvar ska delas än vid så allvarligt skäl som när den ena parten har skyddade personuppgifter. Det finns andra allvarliga hotsituationer där det inte har gått så långt men där t ex ekonomiskt våld förekommit. Därav borde det vara rimligt att

2022-06-

29

Försäkringskassans vägledning 2005:2 ses över om det nuvarande solidariska betalningsansvaret ska kvarstå.

9.6.5 Konsekvenser för barn

Såsom utredaren skriver anser vi att det är viktigt att lyfta fram och poängtera att barn som växer upp i hem där ekonomisk stress förekommer får sämre förutsättningar i livet. Totalt sett får de en högre risk för fysisk och psykisk sjukdom, sämre förutsättningar och lägre prestationer i skola och senare även på arbetsmarknaden. Barn stressas för att föräldrarna är oroliga eller stressade, men de utvecklar även en egen stress och oro för ekonomin i hemmet. Flera forskningsstudier visar på detta bl a Eva Mörk, professor i nationalekonomi ”Hellre rik och frisk” och Torkel Klingberg, professor i neurovetenskap.

Del 2

12.2.3 Risken för påverkan på konflikter bör beaktas

Här beskrivs vilka konflikter, eller risk för konflikter som kan uppstå gällande underhåll mellan föräldrar. Utredaren beskriver att ”Konflikter, eller risken för konflikter, försvårar en lösning där föräldrarna hanterar underhållet själva, men torde sällan vara av det slaget att de omöjliggör en lösning, i varje fall inte på sikt.” Ett utökat stöd till föräldrar att nå en överenskommelse om underhållsbidrag genom Försäkringskassan välkomnas. Dock anser vi att det är mycket viktigt att poängtera att det finns flertalet föräldrar som har stora svårigheter och en konfliktfylld historia vilket faktiskt gör samarbetet omöjligt både nu och på sikt. Det krävs att Försäkringskassan är mer lyhörd än idag för att hjälpa dessa föräldrar som är beroende av underhållsbidraget för en fungerande ekonomi. Vi har sett många exempel på underhållsbidrag som betalas, men där beloppen betalas ut för sent, delas upp över månaden, inte betalas en månad men dubbelt nästa eller betalas till barnet själv, trots omyndigt barn. Detta gör att den underhållsskyldige fortfarande kan utöva en slags ekonomiskt våld mot barnens andra förälder och utsätter den för oerhörd ekonomisk stress. Likaså när den andra förälder inte ändrar sin folkbokföring trots avflyttad vilket innebär att den andra förälder som har rätt till bostadsbidrag och underhållsstöd inte kan ansöka om ersättningarna. Försäkringskassan har inte varit behjälplig i dessa fall idag och där vill vi se ett tillägg i 13.3.6 Utökat stöd till föräldrar att nå överenskommelser om underhållsbidrag.

13.3.2 Det belopp som ska regleras ska beräknas som ett underhållsbidrag

Det är väsentligt att beräkningen av en statlig underhållsreglering bygger på ett belopp som man som umgängesförälder kan leva på och inte undergräva möjligheten att träffa sina barn.

2022-06-

29

Utredarens prognos gällande minskningen av skulder för underhållsstöd hos Kronofogden är förvånansvärt låg, 10%. En av anledningarna kan vara att förbehållsbeloppet är för lågt ställt. Vi välkomnar en ny beräkningsgrund som bygger på ett förbehållsbelopp man kan leva på och som inte undergräver möjligheterna för umgängesföräldrarna att ha umgänge med sina barn rent ekonomiskt.

13.5.1 Taket för bostadskostnader anpassas

Dagens utformning av bostadsbidraget har inte hängt med i prisutvecklingen på bostadskostnader och är därför dåligt anpassat för barnfamiljer. Därför välkomnas justering av taket enligt utredarens förslag, till dagens bostadskostnader.

13.5.3 Bidrag till bostadskostnader i olika boendeformer

Det välkomnas att utredaren föreslår att inneboende ska räknas enligt samma regler som gäller för bostadstillägg och att de särskilda kraven på umgängesföräldrarnas bostad avskaffas. Dagens bostadsbrist och problem med att erhålla ett eget boende har lett till att fler personer ofrivilligt bor inneboende, så även familjer med barn. Denna boendeform godkänns inte vid ansökan om bostadsbidrag i nuvarande regelverk för boendekostnaden vilket gör att barn vars föräldrar inte har något annat val av bostad, många gånger även får en svårare ekonomisk situation på grund av detta och givetvis drabbas ytterst barnen. Det gäller även umgängesföräldrar som därmed kan få ekonomiska svårigheter att träffa sina barn.

Övrig synpunkt

Vi ser alltför många umgängesföräldrar drabbas av skuldsättning på grund av svårigheter för Försäkringskassan att kunna göra upp realistiska avbetalningsplaner och då speciellt när skulden skickats till Kronofogden. Försäkringskassans långa handläggningstider bidrar till att en skuldsättning byggs upp innan fastställt belopp kommer den betalningsskyldige tillhanda. Konsekvenserna av detta är att de inte kan ta sig från Kronofogden utan att underhållstödet löpande går dit varje månad. Detta kan pågå under många år – ibland under hela barnets uppväxt. På så sätt bidrar staten till att personer hamnar i en skuldfälla eftersom det blir i princip omöjligt att komma ikapp och ta sig från Kronofogden då nya inbetalningar går till de äldsta skulderna i en evig kretsgång. Om staten vill motverka överskuldsättning måste detta system ändras.

Konsekvens för kommunerna

Försörjningsstödskostnaderna för kommunerna kommer till viss del öka då mer korrekta utbetalningar av bostadsbidrag sker, det vill säga en minskning av utbetalt bostadsbidrag. Det välkomnas dock eftersom skuldsättningen för individerna i stort sett kommer försvinna.

29

2022-06-

BUS -Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst.

Styrelsen genom

Marie Magnusson

Budget- och skuldrådgivare i Lunds kommun